

Henrik Johansson
miljösamordnare
Tel. 0470-413 30

Kommunstyrelsen

Miljö- och energidepartementets remiss av delbetänkande från Miljömålsberedningen med förslag om en klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige

Länk till betänkandet i fulltext:

<http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2016/06/en-klimat--och-luftvardsstrategi-for-sverige/>

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar denna skrivelse som Växjö kommuns yttrande över Miljömålsberedningens förslag om en klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige.

Bakgrund

Regeringen har gett i uppdrag till Miljömålsberedningen att ta fram en klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige. Innan sommaren publicerades den första delen av strategin, ett ramverk som inkluderade förslag till långsiktigt klimatmål samt en klimatlag som drar upp ett regelverk för uppföljning av växthusgasutsläppen.

I slutet av juni inkom en remiss från Miljö- och energidepartementet till Växjö kommun, avseende Miljömålsberedningens förslag om en klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige. Den innehåller förslag på etappmål när det gäller utsläppen av växthusgaser, förslag på styrmedel för att minska utsläppen, samt motsvarande för andra utsläpp till luft.

Nedan beskrivs kommunens synpunkter på förslaget till klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige.

Ärendet

I sitt första delbetänkande presenterade Miljömålsberedningen sitt förslag om långsiktigt klimatmål för Sverige. Det innebär att Sverige år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser, och att de faktiska utsläppen av växthusgaser från svenskt territorium ska vara minst 85 % lägre än år 1990.

I detta delbetänkande presenteras förslag på etappmål till 2030 och 2040 för de delar av växthusgaserna som inte omfattas av EUs handel med

utsläppsrätter. Beredningen poängterar dock vikten av att följa utvecklingen även i den handlande sektorn, eftersom det påverkar möjligheten att nå det långsiktiga målet.

Sammanfattningsvis tycker Växjö kommun att de etappmål, styrmedel och åtgärder som nämns i betänkandet är bra och stakar ut en tydlig väg för ett Sverige i framkant.

Vi saknar dock ett utsläppsmål satt ur ett konsumtionsperspektiv och vi tycker att målet om transportsektorns utsläpp mycket väl kan skärpas. Vi tycker också att Miljömålsberedningens bedömning att byggnaders energiprestanda bör fokusera på använd energi istället för köpt energi ska lyftas fram tydligare.

Etappmålen

Förslagen på etappmål för utsläpp av växthusgaser innebär att:

- Utsläppen i Sverige i den icke-handlande sektorn bör senast år 2030 vara 63 % lägre än utsläppen år 1990. Högst 8 procentenheter av utsläppsminskningarna får ske genom kompletterande åtgärder.
- Utsläppen i Sverige i den icke-handlande sektorn bör senast år 2040 vara 75 % lägre än utsläppen år 1990. Högst 2 procentenheter av utsläppsminskningarna får ske genom kompletterande åtgärder.
- Utsläppen av växthusgaser från transportsektorn ska minska med minst 70 % senast år 2030 jämfört med år 2010.

Målnivåerna innebär att en omställning av samhället mot låga utsläpp måste ske snabbare än vad utvecklingen hittills varit. Som ”kompletterande åtgärder” avses bland annat utsläppsminskningar som sker i andra länder som ett resultat av svenska insatser, eller lagring av koldioxid från biologiska källor.

Växjö kommun anser det är viktigt att ha etappmål, och konstaterar att de är ambitiösa, men har några synpunkter.

- ➔ Etappmålen är svåra att jämföra med det långsiktiga målet till 2045, eftersom de inte är formulerade på samma sätt.
- ➔ Det framgår att användningen av kompletterande åtgärder skärps mellan 2030 och 2040, vilket innebär att merparten av åtgärderna faktiskt kommer ske i Sverige och syfta till att minska de faktiska utsläppen, men samtidigt uppfattas det som att de åter får spela en

stor roll för att nå nettonollutsläppet bara några år efter det sista etappmålet.

- ➔ En minskning av utsläppen från transportsektorn med minst 70 % till år 2030 är tufft och ambitiöst, men är det tillräckligt? Det är inte tydligt hur det rymmer med målet om en ”fossiloberoende fordonsflotta” till år 2030.
- ➔ Trots att en stor del av debatten i minskad klimatpåverkan kretsar kring hur utsläppen ser ut i ett konsumtionsperspektiv, finns inget mål kopplat till detta. I delbetänkandet finns ett kapitel om konsumtionens klimatpåverkan, och det nämns att statistik om detta bör vara ett viktigt komplement. Det görs ju redan nu uppföljningar, och även om de kan bli bättre anser kommunen att de är tillräckligt bra för att använda som grund för ett övergripande mål. Kommunen tror också att det hade kunnat stödja många kommuner i det lokala arbetet med konsumtionsrelaterade utsläpp.

Övergripande styrmedel och åtgärder

Miljömålsberedningen presenterar flera förslag på styrmedel och åtgärder. Växjö kommun kommenterar några av dem nedan.

- ➔ Växjö kommun ser positivt på att beredningen föreslår att klimatmålen integreras i andra samhällsmål, och att andra utgiftsområden måste konsekvensanalyseras med avseende på klimatet.
- ➔ Växjö kommun ser positivt på förslaget att Sverige ska driva på EUs energiskattesystem så att miljöstyrningen blir effektivare.
- ➔ Växjö kommun ser också positivt på förslaget att Sverige driver på för att taket i EUs handelssystem med utsläppsrätter skärps, inte minst med tanke på att utsläppsminskningarna hittills varit effektivast utanför handelssystemet, åtminstone i Sverige.
- ➔ Växjö kommun är även positiv till förslaget om att utveckla en bioekonomistrategi för Sverige, vilket bidrar till att Sverige kan ligga i framkant i omställningen till ett hållbart samhälle.

Kommunernas roll

Miljömålsberedningen poängterar att kommunerna har en stor möjlighet och ett stort ansvar i utvecklingen för minskade växthusgasutsläpp. Vidare nämns att staten har som roll att underlätta för kommunerna i detta arbete,

till exempel genom att undanröja hinder i lagstiftningen eller inrätta ekonomiska styrmedel.

- ➔ Växjö kommun håller med beredningen om att kommunerna har en stor roll att fylla. Oavsett vilka nivåer som beslutas nationellt eller internationellt för minskade utsläpp av växthusgaser, kommer en stor del av det praktiska genomförandet att falla ner på lokal nivå. Samhällsplanering och styrmedel som underlättar det lokala arbetet är därför av stor vikt.

Styrmedel och åtgärder för transporter

Miljöberedningen lägger fram ett antal förslag på åtgärder och styrmedel för olika sektorer, såsom transporter, industri och byggande.

- ➔ Växjö kommun är positiv till förslaget om att utreda möjligheten att utöka det lokala inflytandet över vissa styrmedel inom trafiken, såsom miljözoner och differentierade parkeringsavgifter.
- ➔ Växjö kommun är positiv till förslaget att Sverige ska vara pådrivande i EU för utvecklingen av tuffare krav på koldioxidutsläpp från nya fordon.
- ➔ Förslaget om att ta fram mer långsiktiga villkor för biodrivmedel är mycket viktigt. Om drivmedelstillverkare och fordonstillverkare känner till spelregler som gäller över en längre tid, vågar de också planera för investeringar som bidrar till att göra transportsektorn mer hållbar.

Styrmedel och åtgärder för byggnader

- ➔ Växjö kommun noterar att det i förbifarten nämns att systemgränsen för byggnaders energiprestanda bör fokusera på använd energi istället för köpt energi. Växjö kommun tycker att detta borde synliggöras än mer. På lokal nivå är detta något vi brottas med vid utformning av riktlinjer för byggnation på mark kommunen säljer. Med en tydlig skrivning från nationellt håll, skulle Sveriges kommuner ha något att luta sig emot. Det är också viktigt att när man bedömer byggnaders energiprestanda tar hänsyn till konsekvenser i ett primärenergisystem och hur energiproduktion på marginalen påverkas.
- ➔ Växjö kommun är positiv till förslaget att utreda effekten av förbudet att ställa särkrav på byggnaders tekniska utformning. Den känsla som finns hos flera kommuner är att ett sådant förbud bromsar utvecklingen mot riktigt energisnåla byggnader.

Strategi för en samlad luftvårdspolitik

Utöver klimatfrågan innehåller betänkandet en strategi för en samlad luftvårdspolitik. Det konstateras att de tidigare etappmålen inom miljömålssystemet är inaktuella eller uppnådda. Fyra nya etappmål föreslås:

- Begränsade utsläpp från vägtrafik i tätort
- Begränsade utsläpp från småskalig vedeldning
- Begränsad intransport av luftföroeningar
- Uppfylla takdirektivets utsläppsåtaganden

Växjö kommun tycker att de fyra målen och dess innehåll är bra.

- ➔ Det är mycket bra att utsläppen från småskalig vedeldning lyfts fram, då de sker där människor vistas. Kommer vi åt dem bidrar vi till förbättrad hälsa.
- ➔ När det gäller småskalig vedeldning anges som delmål att det senast 2019 ska vara utrett hur stora minskningar av utsläppen från vedeldning som måste till för att preciseringarna i miljömålet Frisk luft ska uppnås. Växjö kommun vill dock hävda att det inte är lätt att mäta just hur stor del av utsläppen som kommer från vedeldningen. Kanske är det väsentligare att satsa på att faktiskt genomföra åtgärder för att minska vedeldningens utsläpp till luft överlag, till exempel med informationskampanjer om att tända rätt.
- ➔ Under intransporten av luftföroeningar nämns att utsläppen av kväveoxider från sjöfarten i Nordsjön och Östersjön ska halveras mellan 2010 och 2025. Bra ambition – men är den tillräckligt bra?

Åtgärder för minskade utsläpp till luft

- ➔ Beredningen konstaterar att problem med luftföroeningar ser olika ut i olika delar av landet, och föreslår därför att kommunerna ska få mer möjlighet att använda sig av lokala styrmedel. Växjö kommun anser att till exempel system med lokala dubbdäcksförbud är mer flexibelt än skatter för att komma åt höga halter av partiklar.

- Växjö kommun vill väcka en idé att om det är möjligt att införa lokala förbud för dubbdäck på vissa gator, kanske det borde vara möjligt att göra detsamma för småskalig vedeldning i vissa områden, där de geografiska förhållandena gör vedeldning mindre lämplig.

Konsekvensanalys för Växjö kommun

Hållbarhetsgruppen konstaterar att Miljömålsberedningens förslag till klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige, nu gör att Sveriges klimatmål och klimatarbete närmar sig de ambitioner som Växjö kommun har. Växjö har som mål att bli fossilbränslefri till år 2030. Miljömålsberedningens förslag kan bidra till att Växjös mål uppnås i större utsträckning.

Växjö kommun behöver dock ett tuffare nationellt mål för transportsektorn för att det ska ge tillräckliga effekter även på lokal nivå.

Avsaknaden av ett mål för klimatpåverkan ur ett konsumtionsperspektiv gör att Växjö kommun även fortsatt inte kommer ha något att luta sig emot i det lokala arbetet.

Förslaget om att utveckla en bioekonomistrategi för Sverige bedöms kunna ge mycket positiva effekter till Växjös näringsliv, om de får vara med och påverka.

Positivt för Växjö kommun är att förslaget pekar på vikten av att undanröja hinder i lagstiftningen, samt införandet av ekonomiska styrmedel. Det gör att kommunorganisationens klimatarbete i vissa delar kan bli billigare och mindre krångligt.

Om systemgränsen för byggnaders energiprestanda flyttas från köpt energi till använd energi, och om en utredning kommer fram till att förbudet att ställa särkrav på byggnaders tekniska utformning bör hävas, kommer det ge kommunkoncernen stora möjligheter till förbättrad och faktisk påverkan på byggnadssektorns energianvändning under lång tid framöver.

Monica Skagne
Kommunchef

Julia Ahlrot
Hållbarhetschef